

Beslissing regionale klachtencommissie

inzake het verzoek tot schadevergoeding van de heer X.

Klacht : ds. 08.001/378
Wet : Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Datum binnenkomst klacht : 15 juli 2020
Datum hoorzitting : 21 juli 2020
Datum beslissing : 25 augustus 2020

1. PROCEDURE

Op 15 juli 2020 heeft de heer X., hierna te noemen klager, een klaagschrift ingediend bij de klachtencommissie, omdat hij driemaal op onrechtmatige wijze in afzondering zou zijn geplaatst als toepassing van verplichte zorg op grond van de Wvggz. Klager is van mening dat hij hierdoor schade heeft geleden en heeft de klachtencommissie verzocht om een schadevergoeding toe te kennen. Op 21 juli 2020 heeft de hoorzitting plaatsgevonden.

Op 30 juli 2020 heeft de klachtencommissie de klacht van klager ten aanzien van de eerste en tweede separatie op procedurele gronden gegrond verklaard. Ten aanzien van de derde separatie heeft de klachtencommissie de klacht van klager op procedurele en inhoudelijke gronden gegrond verklaard. De beslissing op het verzoek tot schadevergoeding werd aangehouden. Bij email van 30 juli 2020 heeft de klachtencommissie ingevolge artikel 10:11 lid 3 Wvggz de zorgaanbieder, meer specifiek de Raad van Bestuur van GGZ Oost Brabant, hierna te noemen verweerder, uitgenodigd zich uit te laten over het verzoek tot schadevergoeding. Op 12 augustus 2020 heeft de klachtencommissie de reactie van de zorgaanbieder op het verzoek tot schadevergoeding ontvangen. Een kopie van dit bericht wordt met deze uitspraak aan klager toegezonden.

2. VERZOEK TOT SCHADEVERGOEDING

Klager stelt dat hij behoorlijk wat schade heeft geleden door hem hardhandig in de EBK te zetten. Hij heeft hier lichamelijk letsel aan overgehouden, bestaande uit een pijnlijke arm. Daarnaast geeft klager aan dat hij immateriële schade heeft geleden doordat hij onterecht in de EBK is geplaatst en onzeker is geweest over zijn rechten.

Klager verwijst voor de onderbouwing van zijn verzoek tot schadevergoeding naar het onderzoeksrapport van de Universiteit van Amsterdam "*Schadevergoeding vragen aan een klachtencommissie als bedoeld in de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg; wat is billijk?*" uit 2019. Onderdeel van die studie is een mede op basis van relevante rechtspraak ontwikkeld "forfaitair stelsel", dat een handvat biedt voor onderbouwing van schadevergoedingsverzoeken in het kader van de Wet verplichte ggz.

Op basis van dit forfaitair stelsel meent klager dat de volgende bedragen redelijk en billijk zijn:

- Er is door de zorgverantwoordelijke niet of niet juist geoordeeld over de aanwezigheid van voldoende stoornis gerelateerd nadeel (art. 3:3 Wvggz), en er is niet of niet juist geoordeeld over de proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid van de interventie(s) (art. 2:1 lid 3 Wvggz) = € 1.000,-

- De zorgverantwoordelijke heeft ter uitvoering van de crisismaatregel een beslissing tot uitvoering van verplichte zorg genomen zonder zich op de hoogte te stellen van de actuele gezondheidssituatie van de cliënt. Er is geen overleg geweest alvorens over te gaan tot afzondering = € 600,-
- De beslissing van de zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg is niet op schrift gesteld en/of schriftelijk gemotiveerd = € 100,-

Daarnaast stelt klager dat hij immateriële schade heeft geleden en dat hiervoor een bedrag van € 400,- redelijk en billijk is.

Het totaalbedrag aan schadevergoeding komt daarmee uit op € 2.100,-.

3. **STANDPUNT VERWEERDER**

Verweerder zoekt aansluiting bij de handreiking van GGZ Nederland met betrekking tot de klachtenprocedure en eventuele rechterlijke procedure van de Wvvgz, met bijzondere aandacht voor de mogelijkheid om schadevergoeding te vorderen. Deze handreiking is opgesteld door Dirkzwager legal & tax en in deze handreiking wordt niet op voorhand uitgegaan van een forfaitair stelsel.

Voor een succesvolle aansprakelijkstelling - en dus voor het vergoeden van de schade - dient volgens deze handreiking aan de volgende cumulatieve vereisten te zijn voldaan:

1. Gegrondverklaring van de klacht
2. Toerekenbaarheid
3. Schade
4. Causaal verband tussen gedraging en schade
5. Relativiteit

Toetsend aan deze onderdelen, is verweerder van mening dat een eventuele schade alleen is toe te rekenen aan GGZ Oost Brabant, als er een causaal verband is tussen de geleden schade en de gedragingen van (medewerkers van) GGZ Oost Brabant, waarbij de normen die zijn overschreden klager beoogden te beschermen. Wat resteert is de vraag of er daadwerkelijk sprake is van schade en zo ja hoe hoog die schade is, aldus verweerder. Verweerder stelt zich hierbij allereerst op het standpunt dat klager zijn schade niet of nauwelijks heeft onderbouwd en dat hij de schade slechts baseert op de forfaitaire bedragen uit het onderzoeksrapport van de Universiteit van Amsterdam.

Ten aanzien van de eerste en tweede separatie stelt verweerder zich verder op het standpunt dat aan de vereisten van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid is voldaan. Zoals ook al in het verweerschrift naar voren is gebracht, waren de separaties gelet op de veiligheid van de afdeling volgens verweerder noodzakelijk. In de week voorafgaand aan het weekend van 10 en 11 juli 2020 had klager immers meerdere malen grensoverschrijdend gedrag naar medepatiënten geuit. Ook vertoonde klager regelmatig dreigend agressief gedrag richting het verpleegkundig personeel. Andere alternatieven hielpen niet.

Ten aanzien van de derde separatie erkent verweerder dat deze onrechtmatig was, nu klager op dat moment slechts was ingesloten omdat er geen ruimte was voor mobilisatie op de afdeling vanwege

personele bezetting, de cliënt populatie en het feit dat er op de afdeling een patiënte verbleef die ernstig getraumatiseerd was door seksueel misbruik in het verleden. Klager had niet naar deze afdeling toegebracht moeten worden.

Ten aanzien van de schending van de informatieverplichtingen van artikel 8:13 Wvvgz wordt door verweerder aangevoerd dat, hoewel bij de eerste en tweede separatie de relevante bepalingen van de Wvvgz niet in acht zijn genomen, het onvoldoende is gebleken dat klager als gevolg van deze procedurele fouten is benadeeld. Klager was ondanks het ontbreken van een schriftelijk besluit dat op het juiste moment is uitgereikt aan klager wel van de beslissing op de hoogte en kende - nu hij zich daadwerkelijk daarover bij de klachtencommissie heeft beklaagd - ook zijn rechten. Ondanks schending van de informatieverplichtingen is klager ook niet verstoken gebleven van rechtsbijstand. Bovendien, ook als de juiste formaliteiten waren betracht, was klager gezien de noodsituatie ten tijde van de eerste en tweede separatie ingesloten geweest. De mogelijk van door de insluiting zelf geleden schade kan in geval van de eerste en tweede separatie volgens verweerder niet worden gezien als in causaal verband staande met de gemaakte fouten in de informatieverplichtingen. Verweerder is daarom van oordeel dat klager ten aanzien van de eerste en tweede separatie materieel niet in een andere situatie is komen te verkeren dan wanneer de bedoelde bepalingen juist zouden zijn nageleefd. Voor toewijzing van het verzoek tot schadevergoeding in verband met de schending van de hier bedoelde verplichtingen is derhalve volgens verweerder geen plaats.

Ten aanzien van de derde separatie is er naar de mening van verweerder wel sprake van causaal verband tussen de rechtsinbreuk en de gestelde schade. Volgens verweerder staat vast dat er voor de derde insluiting geen wettelijke grondslag was. Dat de insluiting bij verzoeker immateriële schade in de vorm van spanning, onzekerheid en gevolgen van onmacht gedurende een aantal dagen heeft opgeleverd, is volgens verweerder aannemelijk en voldoende toegelicht en gemotiveerd. Klager heeft in dit geval volgens verweerder recht op schadevergoeding van de instelling. Verweerder acht een vergoeding van € 75,- redelijk en billijk, nu klager al wel rechtmatig in zijn vrijheden was beperkt doordat hij op grond van een verlengde crisismaatregel verplicht was opgenomen binnen de instelling.

4. BEOORDELING

Vast staat dat de klacht ten aanzien van de eerste en tweede separatie gegrond is verklaard, omdat de zorgverantwoordelijke de beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet op juiste wijze heeft genomen. Onduidelijk is of een psychiater de gezondheidstoestand van klager heeft beoordeeld, met klager over alternatieven heeft gesproken in het kader van proportionaliteit en subsidiariteit. Daarnaast is de beslissing niet juist gecommuniceerd nadat er *daadwerkelijk* was overgegaan tot de uitvoering van de verplichte zorg. De zorgverantwoordelijke had die beslissing kennelijk al op voorhand genomen (namelijk op 26 juni 2020) voor het geval dat insluiting noodzakelijk zou worden en aan klager gecommuniceerd voordat er sprake was van verplichte zorg. Daarnaast heeft de zorgverantwoordelijke geen overleg met de geneesheer-directeur gevoerd, terwijl dit wel vereist was nu de zorgverantwoordelijke geen psychiater was. Aan een inhoudelijke behandeling van de klacht met betrekking tot de eerste en tweede separatie is de klachtencommissie niet toegekomen.

De klacht ten aanzien van de derde separatie is gegrond verklaard omdat deze separatie zowel procedureel als inhoudelijk als onrechtmatig kan worden bestempeld. Ook hier geldt dat er geen beslissing tot het verlenen van verplichte zorg op schrift is gesteld op het moment dat er *daadwerkelijk* werd overgaan tot de uitvoering van de verplichte zorg en dat de zorgverantwoordelijke geen overleg heeft gehad met de geneesheer-directeur. Daarnaast was de separatie niet noodzakelijk ter afwending van ernstig nadeel. Vast is komen te staan dat klager slechts in de EBK is geplaatst omdat er geen andere plek voor klager beschikbaar was. Bovendien was er initieel geen reden tot separatie.

De klachtencommissie ziet vooralsnog geen reden om aan te sluiten bij het forfaitair stelsel uit het onderzoeksrapport van de Universiteit van Amsterdam, nu dit (nog) niet kan rekenen op een brede acceptatie van schade begroten. De klachtencommissie baseert zich daarbij mede op een uitspraak van de Rechtbank Zeeland-West-Brabant van 05 juni 2020 (ECLI:NL:RBZWB:2020:2463). Ook de stelling die volgt uit de handleiding van GGZ Nederland dat enkel schadevergoeding kan worden toegewezen die in causaal verband staat met de normschending, neemt de Klachtencommissie niet over. Artikel 10:11 lid 4 Wvggz bepaalt dat de klachtencommissie een naar billijkheid vast te stellen schadevergoeding toekent. Schadevergoeding in de Wvggz heeft volgens de commissie mede als doel een beperkte tegemoetkoming te bieden voor situaties waarin de rechten van cliënten zijn geschonden doordat voorgeschreven formaliteiten in de wet niet in acht zijn genomen en het niet op voorhand vaststaat dat bij het niet schenden een andere beslissing zou zijn genomen. Het geeft ook een prikkel aan de zorgaanbieder om erop toe te zien dat de rechten van cliënten in toch al een benarde situatie zeker worden gerespecteerd.

In tegenstelling tot wat verweerder meent, is de klachtencommissie van oordeel dat in het enkele feit dat de wet op meerdere punten niet in acht is genomen, reeds een reden voor een zekere genoegdoening is gelegen. Klager is de mogelijkheid ontnomen dat er alternatieven zouden zijn gevonden, zoals bijvoorbeeld verblijf in een andere kamer of 1 op 1 begeleiding. Daarnaast is door het niet uitreiken van het formulier 'Beslissing van het verlenen van verplichte zorg' (artikel 8:9 Wvggz) op het moment dat de verplichte zorg daadwerkelijk werd toegepast, of zo spoedig mogelijk daarna, klager in het ongewisse gebleven van de motivering om hem in te sluiten en van de mogelijkheid om over de insluiting te klagen (inclusief de mogelijkheid om bijstand te vragen van een patiëntenvertrouwenspersoon), waardoor hem in ieder geval de mogelijkheid is ontnomen om schorsing van de insluiting te vragen. Zijn rechten zijn aantoonbaar geschonden.

Gelet op het vorenstaande ziet de klachtencommissie aanleiding om klager een schadevergoeding naar billijkheid toe te kennen. Aansluiting zoekend bij de nog beperkte jurisprudentie met daarin door de rechtbank toegewezen bedragen, acht zij in dezen een bedrag van € 50,- per separatie billijk. Dit betekent dat, nu er sprake is van twee niet juist uitgevoerde separaties (namelijk de eerste en de tweede separatie), aan klager een bedrag van € 100,- toekomt. Voor wat betreft de separatie op 12 juli 2020 (de derde separatie), heeft verweerder aangegeven een schadevergoeding ter hoogte van € 75,- te willen vergoeden. De klachtencommissie acht dit bedrag billijk en kent dan ook een bedrag toe van € 75,- omdat de insluiting op zondag 12 juli 2020 zowel procedureel als materieel onrechtmatig was. De klachtencommissie acht het aannemelijk dat de onrechtmatige insluiting voor klager een zekere mate van spanning, onzekerheid en gevoelens van onmacht bij klager teweeg zullen hebben gebracht. De klachtencommissie is niet

een staat in het kader van deze beperkte procedure een oordeel te geven over eventueel geleden fysieke schade ten gevolge van de wijze van separeren. Daar leent deze procedure zich ook niet voor.

5. **BESLISSING**

De klachtencommissie voornoemd:

- kent aan verzoeker ten laste van GGZ Oost Brabant een schadevergoeding toe van totaal € 175,-;
- bepaalt dat dit bedrag binnen veertien dagen na toezenden van deze beslissing wordt betaald door bijschrijving op een door verzoeker op te geven bankrekeningnummer;
- wijst af het meer of anders verzochte.

voorzitter klachtencommissie

Beroep

Betrokkene, de vertegenwoordiger of de zorgaanbieder kan door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift bij de Rechtbank Oost-Brabant beroep instellen tegen onderhavige uitspraak van de klachtencommissie. De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken na de dag waarop de beslissing van de klachtencommissie aan de betrokkene is meegedeeld.